

Badania Operacyjne

Laboratorium

Gry z naturą

1. Rolnik posiadający glebę klasy III ma wybrać pod uprawę jeden z trzech rodzajów zboża. Plony tych zbóż z 1 ha w kwintalach, w zależności od warunków klimatycznych w przyszłym roku, zestawiono w tabeli poniżej. Który z rodzajów zbóż powinien wybrać pod uprawę?

Rodzaj zboża	Stany natury			
	I	II	III	IV
Żyto	24,5	18,0	18,0	16,0
Pszenica	18,0	32,0	24,0	21,0
Jęczmień	15,0	19,0	26,0	19,0

Zastosować kryteria Walda (*reguła maxmin*), Hurwicza ($\gamma = 0,8$) oraz Savage'a.

2. Przedsiębiorstwo przemysłowe może produkować jeden z czterech rodzajów wyrobów A, B, C, D . W tabeli poniżej zebrano zyski (straty) ze sprzedaży tych wyrobów w zależności od popytu kształtowanego przez modę (stan koniunktury I,II,III,IV). Wybrać wyrób do produkcji stosując kryteria Bayesa oraz Savage'a.

Typ wyrobu	Stan koniunktury			
	I	II	III	IV
A	5	15	10	0
B	10	10	-20	30
C	40	0	50	-30
D	60	0	20	10

3. Zrzeszenie przedsiębiorstw zamierza zwiększyć swój potencjał przemysłowy dzięki wybudowaniu nowego zakładu. Istnieją cztery warianty planu inwestycyjnego: 5, 10, 15 i 20 mln zł, które w zależności od szeregu czynników losowych (stanów natury) mogą dać różne przyrosty produkcji. Wyróżniono 4 istotnie różne stany czynników losowych (tabela poniżej). Jako kryterium przyjęto uzyskanie możliwie wysokiego przyrostu produkcji w stosunku do poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Warianty i nakłady inwestycyjne (w mln zł)		Udział przyrostu produkcji w poniesionych nakładach w przypadku wystąpienia stanu natury:			
		I	II	III	IV
w_1	5	0,5	0,6	0,4	0,5
w_2	10	0,1	0,7	0,4	0,7
w_3	15	0,8	0,2	0,5	0,5
w_4	20	0,1	0,8	0,5	0,7

Który wariant inwestycyjny powinien wybrać dyrektor zrzeszenia

- a) będąc pesymistą?
- b) będąc optymistą?

4. Zespół elektrowni w ramach inwestycji w sieci energetyczne ma do wyboru cztery konkurencyjne technologie przesyłu energii. Zauważono, że transfer energii w sieci przesyłowej zależy od dwóch niezależnych czynników losowych: stanu obciążenia sieci oraz sprawności zespołu transformatorów i generatorów. Wyróżniono 3 podstawowe stany obciążenia sieci: niski, średni i wysoki, a odpowiadające im możliwości transferowe (w MW) przedstawia poniższa tabela

Rodzaj technologii	Stan obciążenia		
	niski	średni	wysoki
I	120	130	150
II	110	140	160
III	100	120	180
IV	120	150	160

przy czym szanse na wystąpienie stanów obciążenia sieci oszacowano jako 30%, 50% i 20% odpowiednio dla stanu niskiego, średniego i wysokiego. Sprawności urządzeń energetycznych są bezpośrednio powiązane z trybem ich pracy. W zależności od różnych czynników losowych wyróżniono 3 istotne tryby pracy, które są jednakowo możliwe, a odpowiadające im sprawności zestawione są w poniższej tabeli

Rodzaj technologii	Tryb pracy		
	A	B	C
I	94%	91%	88%
II	89%	91%	93%
III	95%	88%	92%
IV	92%	92%	92%

Ceny zastosowania technologii I,II,III,IV układają się w proporcji 1:0,95:0,9:1,2. Jaki wariant technologiczny należy wybrać, jeżeli zarząd przedsiębiorstwa ustalił, że będzie się kierować kryterium stosunku wielkości średniego przesyłu do ceny?

5. W funduszu inwestycyjnym opracowano trzy strategie lokowania środków na giełdzie w zależności od trzech możliwych stanów indeksu WIG20. Stopa zwrotu dla różnych możliwych scenariuszy podana jest w tabeli poniżej.

Strategia lokowania	Stan indeksu WIG20		
	A	B	C
I	$10 + 20\gamma$	17	18
II	16	18	15
III	$18 - \gamma$	18	$25\gamma^2 + 11$

Na zebraniu rady nadzorczej do wyboru najlepszego wariantu inwestycyjnego zdecydowano się wybrać kryterium Hurwicza, ale ponieważ stopień ryzyka przy inwestowaniu wpływa na stopę zwrotu, nie określono z góry współczynnika ostrożności γ . Znaleźć najbardziej korzystny wariant inwestycyjny oraz określić wartość współczynnika γ maksymalizującego wygraną w grze.

6. W lokalnej sieci komputerowej składającej się ze 100 komputerów, z których każdy ma połączenie z każdym, administrator próbuje skonfigurować program monitorujący transfer w sieci, tak żeby zmaksymalizować szanse na wykrycie anomalii świadczących o ataku hakerskim. W danej chwili czasowej program może obserwować dowolny podzbiór n komputerów w sieci, jednak badania empiryczne pokazują, że ze względu na ograniczone możliwości analityczne szanse na wykrycie anomalii w czasie rzeczywistym na pojedynczym komputerze stają się wtedy proporcjonalne do iloczynu liczb połączeń pomiędzy komputerami w obserwowanej grupie, w nieobserwowanej grupie oraz pomiędzy obu grupami. Sformułować formalnie grę i znaleźć jej rozwiązanie.
7. Pewnego dnia ojciec, zamiast wypłacić synowi jak zwykle kieszonkowe, zaproponował mu następującą grę: Do dwóch kapeluszy ojciec wrzucił razem pięć banknotów 10 złotych. Syn, nie wiedząc jak ojciec rozmieścił banknoty w kapeluszach, może w nich rozmieścić dowolnie pięć banknotów 100 złotych. Następnie, gdy syn nie patrzy ojciec może dokonać zamiany kapeluszy, a potem syn wybiera jeden z nich i wyciąga pojedynczy banknot. Jeżeli jest to banknot 100 złotowy to stanowi on kieszonkowe syna, ale gdy jest to nominał 10 zł to syn nie dostaje nic. W jaki sposób syn powinien rozmieścić banknoty, żeby zmaksymalizować szanse na swoje kieszonkowe? Rozpisać tabelę wypłat i rozwiązać grę.
8. Superagent Hans Kloss musi przesłać do Centrali tajną wiadomość o planach Wehrmachtu w trakcie następnego uderzenia. Radiostacja Centrali prowadzi nasłuch każdego dnia od losowego momentu pomiędzy godziną 20:00 a 21:00 przez 10 minut. Poprzedniego wieczoru w kantine Hermann Brunner wygadał się Hansowi, że Gestapo będzie także prowadzić nasłuch w tych samych godzinach počawszy od dowolnie wybranej chwili przez 20 minut. Sprytny agent przygotował zatem drugą fałszywą wiadomość, która ma

wprowadzić Gestapo w błąd. Hans może wysyłać wiadomości pojedynczo w odstępach 25 minutowych o godzinie: 20:05, 20:30 lub 20:55. Klossowi zależy, żeby obie wiadomości trafiły do adresatów (prawdziwa do Centrali, a fałszywa do Gestapo) tak, żeby nie zostały podsłuchane przez drugą stronę (prawdziwa przez Gestapo, a fałszywa przez Centralę). Ponieważ jednak za najważniejsze zadanie uznał przekazanie wiadomości prawdziwej, to utworzył sobie ranking istotności potencjalnych sytuacji podany w tabeli poniżej, przy czym niedopuszczenie do podsłuchania wiadomości podwyższa jej ranking o 3, a podsłuchanie obniża o 4.

Wiadomość	prawdziwa	fałszywa
przekazana	3	2
nieprzekazana	-1	0

Istnieje ponadto możliwość niewysłania wiadomości, która w rankingu ma wartość neutralną 0, gdy Gestapo nasłuchuje i -1 w przeciwnym razie. W jakiej kolejności i o jakich porach agent J-23 powinien wysyłać wiadomości, żeby zmaksymalizować oczekiwany wynik w niebezpiecznej grze o stawce „większej niż życie”, którą prowadzi. Utworzyć tabelę wypłat gry, a następnie ją rozwiązać.